

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci navrhovateľov: **1/ Z. D., 2/ Ing. T. G., obaja zastúpení JUDr. E. K., advokátkou**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v T.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. OPÚ 2004/00321-Gn/2 zo dňa 26. júna 2007, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 13 Sp 29/2007-53 zo dňa 6. marca 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 13 Sp 29/2007-53 zo dňa 6. marca 2009 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil rozhodnutie odporcu č. OPÚ 2004/00321-Gn/2 zo dňa 26. júna 2007, ktorým bolo podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“) rozhodnuté, že navrhovateľom sa nenavracia vlastníctvo a ani sa nepriznáva právo na náhradu k nehnuteľnostiam po pôvodných vlastníkoch F. S. a K. S., rod. R., v kat. úz. T. z dôvodu, že nespĺňajú podmienky uvedené v § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. a u parc. č. X. – dom, dvor ani podmienky uvedené v § 1 uvedeného zákona.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že správny orgán obvodný pozemkový úrad správne zistil, že navrhovatelia nie sú podľa § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. oprávnenými osobami vo vzťahu k pôvodným vlastníkom, pretože z hľadiska príbuzenského vzťahu sú praneterou a prasynovcom, a nie neterou a synovcom.

Proti rozsudku krajského súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovatelia a žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre ako nezákonný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázali na to, že v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. sú oprávnenými osobami v prípade úmrtia pôvodného vlastníka súrodenci a osoby uvedené v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti. Majú za to, že účel vymedzenia okruhu oprávnených osôb, u ktorých dochádza k obnove vlastníckych práv k majetku pôvodného vlastníka treba vyložiť príbuzenstvom v priamom pokolení bez obmedzenia. Pojem „deti“ je len legislatívna skratka pre potomkov po súrodencovi pôvodného vlastníka. Právny výklad aký vo veci urobil krajský súd je podľa navrhovateľov v rozpore s princípmi demokratického právneho štátu a je diskriminačný.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľov proti rozsudku krajského súdu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c veta prvá O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 214 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk, a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 24. februára 2010 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Reštitučný zákon č. 503/2003 Z. z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spoločne s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo

v rozhodnom období stanovenom v tomto zákone vo vzťahu k zakotvenému okruhu subjektov a zákonom stanovenom okruhu reštitučných titulov.

Zákon č. 503/2003 Z.z. v § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb. a § 37 až 39 zákona SNR č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b) lesný pôdny fond.

Kto je oprávnenou osobou je zakotvené v ustanovení § 2 zákona č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z., ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3 zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

Ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. upravuje poradie oprávnených osôb. Tieto osoby podľa v zákone stanoveného poradia sa stávajú oprávnenými

osobami (vzniká im nárok) za predpokladu splnenia zákonom stanovených podmienok.

Okruhom osôb uvedených v ustanovení § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. je okruh osôb uzavretý a ďalšie oprávnené osoby nemôžu už prichádzať potom do úvahy.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že navrhovatelia si uplatnili reštitučný nárok podaním zo dňa 03.09.2004, ktorý mu bol podľa prezenčnej pečiatky správneho orgánu mu doručený 17.09.2004, a v tomto svojom uplatnenom nároku uviedli, že vo vzťahu k pôvodným vlastníkom F. S. a K. S., rod. R. (manželka F. S.) sú neterou a synovcom. Ako vyplýva z administratívneho spisu F. S. a K. S., rod. R. zomreli bez zanechania dedičov. V minulosti mala byť pôvodnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností S. S., rod. D. (matka F. S. a A. F., rod. S. a stará matka E. G., rod. F.).

Z administratívneho spisu vyplýva, a medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že predmetné nehnuteľnosti boli odňaté ako pôvodným vlastníkom F. S. a K. S., rod. R. a prešli do vlastníctva Československého štátu na základe rozhodnutia Pôdohospodárskeho odboru Rady ONV v T. pod č. pôd. 448/1957 (Čd 50/57) zo dňa 19.01.1957 a dom zapísaný v PKV č. X. na základe Výmeru MNV v T. zn. VIII-191.1/1953 zo dňa 18.08.1953.

Nakoľko je nesporné, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom reštitučného nároku a ktoré prešli na Československý štát v rozhodnom období z vlastníkov ako pôvodných vlastníkov F. S. a K. S., rod. R., bolo potrebné vyriešiť i základnú otázku v konaní, ktorou i podľa názoru odvolacieho súdu bola otázka príbuzenského vzťahu reštituentov Z. D. a Ing. T. G. vo vzťahu k F. S. a K. S., rod. R., ktorým boli predmetné nehnuteľnosti v rozhodnom období odňaté a prešlo ich vlastnícke právo na Československý štát. Ako vyplýva z osvedčenia o dedičstve zo dňa 25.02.2005 č. 1D 267/2004 po nebohej E. G., rod. F. stali sa po nej dedičmi navrhovatelia, a to Z.D., rod. G. ako dcéra a Ing. T. G. ako syn.

Oprávnenou osobou po F. S., ktorý zomrel ako bezdetný a nezanechal dedičov, by mohla byť jeho sestra A. F., rod. S., ktorej dcérou bola matka reštituentov E. G., rod. F.

Z uvedenej príbuzenskej genézy potom vyplýva, aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu, že poslednou oprávnenou osobou, ktorá by mohla z hľadiska

okruhu oprávnených osôb uvedených v § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. reštituovať, bola matka navrhovateľov E. G., rod. F.

Pre úplnosť veci Najvyšší súd SR uvádza, že navrhovatelia by mohli hypoteticky reštituovať, a to i úspešne, za splnenia zákonom stanovených podmienok za toho skutkového a právneho stavu, že by si ich matka E. G. v prekluzívnej lehote v období od 01.01.2004 do 31.12.2004 uplatnila reštitučný nárok a následne, teda až po jeho uplatnení, by zomrela. E. G., rod. F. – matka navrhovateľov zomrela však ešte pred začatím plynutia prekluzívnej lehoty, a to ešte v roku 2003.

Pokiaľ navrhovatelia namietali, že v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. pre účely vymedzenia okruhu oprávnených osôb, by sa mal zákon vykladať príbuzenstvom v priamom pokolení bez obmedzenia, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nemohol stotožniť s takouto argumentáciou navrhovateľov. Je potrebné zdôrazniť, že okruh osôb uvedených v ustanovení § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. je uzavretý a ďalšie oprávnené osoby nemôžu prichádzať do úvahy, a z hľadiska poslednej kategórie, ktorá by mohla prichádzať do úvahy, je v prípade režimu ustanovenia § 2 ods. 2 písm. e) tohto zákona synovec, resp. neter po pôvodnom vlastníkovi. Z hľadiska príbuzenských pomerov, i keď navrhovatelia vo svojom uplatnenom reštitučnom nároku poukazujú na to, že vo vzťahu k pôvodným vlastníkom sú synovec a neter, tak nie je to pravdou, a z hľadiska už uvedenej genézy príbuzenských vzťahov k pôvodným vlastníkom, z ktorých v rozhodnom období prešlo vlastnícke právo na Československý štát, sú prasynovcom a praneterou. Úprava okruhu oprávnených osôb a ich poradie zakotvené v ustanovení § 2 ods. 2 písm. e) zákona č. 503/2003 Z.z. je špeciálnou právnou úpravou kde zákonodarca nepripúšťa žiadne výnimky.

Je potrebné uviesť, že zákonodarca si bol pri prijímaní reštitučných zákonov vedomý, že nie je možné odstrániť ani napraviť všetky krivdy, ku ktorým došlo v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, a preto námietky navrhovateľov, že výklad krajského súdu je v rozpore s princípmi demokratického právneho štátu a že je diskriminačný, nemožno považovať za právne relevantné.

Odvolačný súd má za to, že záväzné poradie oprávnených osôb uvedených v ustanovení § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. nie je v rozpore s účelom reštitučného zákona a neodporuje ani zásade individuálnej spravodlivosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací s poukazom na vyššie uvedené závery posúdil námietky navrhovateľov, zakotvené v ich odvolaní proti rozsudku krajského súdu, ako nedôvodné a preto napadnutý rozsudok krajského súdu

ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Navrhovatelia v odvolacom konaní úspech nemali a preto im v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. neprináleží nárok na náhradu trov odvolacieho konania, odporcovi v odvolacom konaní trovy nevznikli a preto najvyšší súd rozhodol o trovách konania tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 24. februára 2010

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová